

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Заступник керівника
(проректор з науково-педагогічної роботи)

Микола АФАНАСЬЄВ

Міжнародні фінанси та фінансовий менеджмент
робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань	29 «Міжнародні відносини»
Спеціальність	292 «Міжнародні економічні відносини»
Освітній рівень	перший (бакалаврський)
Освітня програма	Міжнародний бізнес

Вид дисципліни
Мова викладання, навчання та оцінювання

базова
українська

Завідувач кафедри міжнародного бізнесу
та економічного аналізу

Ірина ОТЕНКО

Харків
2020

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри міжнародного бізнесу та економічного аналізу
Протокол № 1 від 25.08.2020 р.

Розробник:

Лебідь Олеся Вікторівна, к. е. н., проф. кафедри міжнародного бізнесу та економічного аналізу

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

Анотація навчальної дисципліни

Швидкість руху фінансових потоків у сучасному світі стрімко наближується до швидкості руху інформації. У зв'язку із цим важливою компетентністю фахівця з міжнародних економічних відносин є не тільки вміння орієнтуватися у світі фінансів, а й вміння використовувати різні фінансові інструменти, своєчасно реагувати на зміни кон'юнктури світових фінансових ринків, коректно інтерпретувати фінансову інформацію. Обізнаність щодо валютних відносин дозволяє застосовувати відповідні заходи для зниження валютних ризиків міжнародного бізнесу. Знайомство з корпоративними фінансами у частині способів, форм та інструментів міжнародних розрахунків дає змогу більш ефективно організувати міжнародні платежі. Уміння читати та аналізувати дані платіжного балансу країни допоможе з'ясувати стан її економіки та надійність міжнародних партнерів – резидентів цієї країни.

Програма вивчення навчальної дисципліни «Міжнародні фінанси та фінансовий менеджмент» складена відповідно до освітньої програми підготовки бакалаврів зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини».

Об'єктом навчальної дисципліни є міжнародна фінансово-економічна система і процеси, що відображають аспекти прийняття управлінських рішень.

Предметом навчальної дисципліни є система фінансово-економічних відносин, які виникають у суб'єкта господарювання під час його міжнародної діяльності, а також пов'язаних з його комерційними і кредитними операціями, і які є основою проведення міжнародних розрахунків.

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у майбутніх бакалаврів знань щодо еволюції глобальних фінансів, перерозподілу фінансових ресурсів у системі світового господарства, функціонування світових фінансових центрів, а також умінь здійснення міжнародних розрахунків, отримання кредитів, використання різних фінансових інструментів та ухвалення обґрунтованих рішень у галузі фінансів.

Основне завданнями вивчення навчальної дисципліни «Міжнародні фінанси» полягає у вивченні механізму та інструментарію прийняття рішень у валютній та кредитній сферах на міжнародному рівні, формуванні системи теоретичних знань, прикладних умінь і навичок щодо функціонування валютних курсів, визначення особливостей функціонування міжнародного валютного, кредитного та фондового ринків.

Курс	4
Семестр	7
Кількість кредитів ECTS	5
Форма підсумкового контролю	іспит

Структурно-логічна схема вивчення дисципліни

Пререквізити	Постреквізити
Мікроекономіка	Фінансовий менеджмент
Макроекономіка	Аналіз міжнародних ринків
Міжнародні відносини та світова політика	
Міжнародна інформація	
Фінансовий аналіз	

Компетентності та результати навчання за дисципліною

Компетентності	Результати навчання
<p>1. Здатність навчатися та бути навченим.</p> <p>2. Здатність професійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності</p>	<p>1. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, усвідомлюючи необхідність навчання впродовж усього життя, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін</p>
<p>3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>4. Здатність виявляти особливості функціонування середовища міжнародних фінансів та моделей фінансового розвитку</p>	<p>2. Систематизувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати й пояснювати вплив на них ендегенних та екзогенних факторів; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища</p>
<p>5. Уміння бути критичним та самокритичним</p>	<p>3. Володіти навичками самоаналізу (самоконтролю), бути зрозумілим для представників інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями інших галузей знань/видів діяльності)</p>
<p>6. Здатність працювати в команді</p>	<p>4. Планувати, організувати, мотивувати, оцінювати та підвищувати результативність колективної праці, здійснювати дослідження в групі під керівництвом лідера, з урахуванням вимог та особливостей сьогодення в умовах обмеженості часу</p>
<p>7. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності</p> <p>8. Здатність використовувати базові категорії та новітні концепції, теорії, технології і методи у сфері міжнародних фінансів з урахуванням їх основних форм</p>	<p>5. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати</p>
<p>9. Здатність обґрунтовувати особливості реалізації форм міжнародних фінансів на мега-, макро-, мезо і мікрорівнях.</p> <p>10. Здатність аналізувати теорії та механізми реалізації міжнародних валютно-фінансових і кредитних відносин</p>	<p>6. Розуміти і вміти застосовувати сучасні теорії та методи розв'язання спеціалізованих складних задач і практичних проблем у сфері міжнародної торгівлі, міжнародного руху капіталу, міжнародних валютно-фінансових і кредитних відносин</p> <p>7. Розуміти і застосовувати теорії, принципи, засоби й інструменти реалізації міжнародних валютно-фінансових і кредитних відносин</p>
<p>11. Здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків</p>	<p>8. Здійснювати комплексний аналіз складних економічних систем, зіставляти і порівнювати їх складові, оцінювати й аргументувати оцінки результативності їх функціонування</p> <p>9. Досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків</p>
<p>12. Здатність спілкуватися на професійному та соціальному рівнях з використанням фахової термінології, включаючи усну і письмову комунікацію державною мовою</p>	<p>10. Обґрунтовувати власну думку щодо конкретних умов реалізації форм міжнародних економічних відносин на різних рівнях.</p> <p>11. Презентувати результати дослідження на базі, яких, розробляються рекомендації та заходи з адаптації до змін міжнародного середовища</p>

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Фінанси, гроші, світова фінансова і валютна системи

Тема 1. Сутність, структура та функції міжнародних фінансів

- 1.1. Сутність фінансів, міжнародних фінансів та взаємозв'язок з іншими категоріями
- 1.2. Структура міжнародних фінансів та основні фінансові категорії
- 1.3. Функції фінансів та їхня роль у розвитку економіки
- 1.4. Міжнародні фінансові потоки та світовий фінансовий ринок

Тема 2. Гроші та їх роль у світовій фінансовій системі

- 2.1. Теорії походження і сутність грошей
- 2.2. Форми та функції грошей
- 2.3. Еволюція світової грошово-валютної системи

Тема 3. Світова фінансова система та її офшорні зони

- 3.1. Структура та учасники світової фінансової системи
- 3.2. Міжнародні фінансові організації
- 3.3. Головні світові фінансові центри
- 3.4. Офшорні зони у світовій фінансовій системі

Тема 4. Міжнародні розрахунки, валютні операції та платіжний баланс

- 4.1. Сутність і співвідношення понять «міжнародні розрахунки» та «валютні операції»
- 4.2. Сутність валюти, валютних цінностей і валютних операцій
- 4.3. Валютний курс, валютні операції та їх види
- 4.4. Сутність, принципи складання, структура платіжного балансу країни

Змістовий модуль 2. Фінансовий менеджмент міжнародної компанії

Тема 5. Фінансовий менеджмент міжнародної компанії: структура функцій, завдання

- 5.1. Сутність та структура фінансового менеджменту компанії
- 5.2. Основні функції та завдання фінансового менеджменту компанії

Тема 6. Фінансовий менеджмент ліквідності та платоспроможності

- 6.1. Поняття ліквідності та платоспроможності
- 6.2. Інструменти аналізу ліквідності та платоспроможності
- 6.3. Основні правила менеджменту ліквідності та платоспроможності

Тема 7. Фінансовий менеджмент прибутку і прибутковості

- 7.1. Поняття прибутку, прибутковості та ефективності діяльності міжнародної компанії
- 7.2. Показники аналізу прибутковості
- 7.3. Прийоми управління прибутковістю міжнародної компанії

Тема 8. Фінансовий менеджмент капіталу та фінансування розвитку компанії

- 8.1. Поняття капіталу та його роль у розвитку компанії
- 8.2. Фінансові коефіцієнти аналізу капіталу
- 8.3. Способи фінансування розвитку міжнародної компанії

Перелік практичних (семінарських) занять, а також питань та завдань до самостійної роботи наведено у таблиці «Рейтинг-план навчальної дисципліни».

Методи навчання та викладання

До сукупності методів навчання, спрямованих на активізацію та стимулювання навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти, які використовуються під час викладання навчальної дисципліни «Міжнародні фінанси та фінансовий менеджмент», відносяться: проблемні лекції, дискусії, презентації доповідей, робота в малих групах, гра в трикутнику «доповідач – опонент – рецензент», міні-тренінги, індивідуальні дослідницькі завдання.

Порядок оцінювання результатів навчання

Оцінювання у студентів результатів вивчення навчальної дисципліни «Міжнародні фінанси та фінансовий менеджмент» здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою.

Оцінювання здійснюється за такими видами контролю:

поточний контроль, що здійснюється упродовж семестру під час проведення лекційних і практичних, занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту скласти іспит, – 35 балів);

підсумковий контроль, що здійснюється на підставі проведення семестрового іспиту, який проводиться згідно з графіком начального процесу. Максимальний бал, який можна здобути під час іспиту – 40 балів.

Поточний контроль містить оцінювання робіт студента під час:

лекцій: експрес-опитування (0,5 бали за кожне заняття) за умови відповіді студентом на поставлені викладачем питання, які свідчать про ступінь засвоєння лекційного матеріалу. Загальна кількість балів – 6.

практичних занять:

активна робота на парі (0,5 балу за кожне заняття залежно від складності виконуваних завдань) за умови виконання студентом практичних завдань, участі студентів в обговореннях, дискусіях. Загальна кількість балів – 6.

презентації, що мають бути виконані в середовищі PowerPoint. Максимальна оцінка ставиться за умови наявності не менше, ніж 10 слайдів, які у повній мірі розкривають зміст обговорюваних питань. Бали за презентацію є частиною оцінювання результатів самостійної роботи у вигляді виконання індивідуальних завдань.

експрес-опитування, оцінка за яке є складовою оцінювання активної роботи на парі студента;

поточна контрольна робота, максимально оцінюється в 10 балів. Контрольна робота містить тестові і розрахункові завдання, виконується в ПНС. Максимальна оцінка за кожну контрольну роботу 10 балів, усього 20 балів за семестр.

самостійної роботи:

виконання індивідуальних завдань, кожне з яких оцінюється у 5 балів (разом 20) і спрямоване на перевірку результатів навчання за декількома темами навчальної дисципліни;

творче завдання. Максимальна оцінка: 8 балів, яка може бути отримана за написання і опублікування упродовж семестру статті або тез доповідей на конференції. 6 балів можна отримати, якщо студент не бажає доводити творче завдання до рівня публікації і просто розміщує його в ПНС.

Підсумковий контроль здійснюється у формі письмового іспиту.

Екзаменаційний білет охоплює програму дисципліни і передбачає визначення рівня знань та ступеня опанування студентами компетентностей. Кожен екзаменаційний білет містить 5 практичних завдань (два стереотипних, два діагностичних та одне евристичне завдання), які передбачають вирішення типових професійних завдань фахівця на робочому місці та дозволяють діагностувати результати навчання з навчальної дисципліни. Результат семестрового екзамену оцінюється в балах (максимальна кількість – 40 балів, мінімальна кількість, що зараховується, – 25 балів).

Студента слід **вважати атестованим**, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60. Мінімумально можлива кількість балів за поточний і модульний контроль упродовж семестру – 35 та мінімумально можлива кількість балів, набраних на екзамені, – 25.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час екзамену, та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою. Сумарний результат у балах за семестр складає: "60 і більше балів – зараховано", "59 і менше балів – не зараховано" та заноситься у залікову "Відомість обліку успішності" навчальної дисципліни.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	Відмінно	зараховано
82 – 89	B	Добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано
1 – 34	F		

Рейтинг-план навчальної дисципліни

Тема	Форми та види навчання		Форми оцінювання	МАХ бал
<i>Аудиторна робота</i>				
Тема 1. Сутність, структура та функції міжнародних фінансів	Лекція	Тема 1. Сутність, структура та функції міжнародних фінансів	Експрес-опитування	0,5
	Практичне заняття	Знайомство зі структурою навчальної дисципліни, визначення пріоритетів її вивчення, обговорення технологічної карти та особливостей накопичення балів, обговорення особливостей фінансової системи України. Розв'язання ребусів, кросвордів.	Активна участь у занятті	0,5
	<i>Самостійна робота</i>			
	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять. Розв'язання задач. Виконання індивідуального завдання 1.	Перевірка домашніх завдань	
<i>Аудиторна робота</i>				
Тема 2. Гроші та їх роль у світовій фінансовій системі	Лекція	Тема 2. Гроші та їх роль у світовій фінансовій системі	Експрес-опитування	0,5
	Практичне заняття	Розв'язання практичних завдань 1-8, обговорення результатів цих завдань Презентація доповідей студентів	Активна участь у занятті	0,5
	<i>Самостійна робота</i>			
	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу. Пошук матеріалів та вибір теми есе. Написання обґрунтування теми есе. Розв'язання задач. Пошук джерел інформації для написання есе (мінімум 10 джерел), формування списку літератури для написання есе. Виконання індивідуального завдання 2.	Індивідуальне завдання 1	5

Тема	Форми та види навчання		Форми оцінювання	МАХ бал
Тема 3. Світова фінансова система та її офшорні зони	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Тема 3. Світова фінансова система та її офшорні зони	Експрес-опитування	1
	Практичне заняття	Розв'язання практичних завдань 9-15, обговорення результатів цих завдань	Активна участь у занятті	0,5
	Практичне заняття	Презентація доповідей студентів за результатами виконання Індивідуального завдання 1	Активна участь у занятті	0,5
		Письмова контрольна робота 1	Письмова контр. робота	10
	<i>Самостійна робота</i>			
Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до занять і контрольної роботи. Формулювання мети та задач написання есе, визначення методів вирішення задач. Розв'язання задач. Виконання індивідуального завдання 2.	Перевірка домашніх завдань		
Тема 4. Міжнародні розрахунки та Платіжний баланс	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Тема 4. Міжнародні розрахунки, валютні операції та Платіжний баланс	Активна участь у занятті	1
	Практичне заняття	Знайомство з національною грошовою одиницею. Визначення реального курсу гривні по відношенню до долара США та Євро. Розв'язання задач	Активна участь у занятті	0,5
	Практичне заняття	Розв'язання практичних завдань 16-19, обговорення результатів цих завдань	Активна участь у занятті	0,5
	<i>Самостійна робота</i>			
Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять. Розв'язання задач. Виконання індивідуального завдання 2.	Перевірка домашніх завдань		
Тема 5. Фінансовий менеджмент міжнародної компанії: структура функції, завдання	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Тема 5. Фінансовий менеджмент міжнародної компанії: структура функції, завдання	Експрес-опитування	0,5
	Практичне заняття	Розв'язання практичних завдань 20-23, обговорення результатів цих завдань. Презентація доповідей студентів щодо діяльності міжнародних фінансових організацій. Дискусія щодо корисності та необхідності кредитування України в МВФ.	Активна участь у занятті	0,5
Презентація результатів написання есе		Есе	8	

Тема	Форми та види навчання		Форми оцінювання	МАХ бал
Тема 5. (продовження)	<i>Самостійна робота</i>			
	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять. Розв'язання задач. Виконання індивідуального завдання 3.	Індивідуальне завдання 2	5
Тема 6. Фінансовий менеджмент ліквідності та платоспроможності	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Тема 6. Фінансовий менеджмент ліквідності та платоспроможності	Експрес-опитування	1
	Практичне заняття	Розв'язання практичних завдань 24-27, обговорення результатів цих завдань	Активна участь у занятті	0,5
	Практичне заняття	Презентація доповідей студентів за результатами виконання Індивідуального завдання 2	Активна участь у занятті	0,5
	<i>Самостійна робота</i>			
Підготовка до занять	Повторювання теоретичного матеріалу, повторювання методики розв'язання задач. Виконання індивідуального завдання 3.	Індивідуальне завдання 3	5	
Тема 7. Фінансовий менеджмент прибутку і прибутковості	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Тема 7. Фінансовий менеджмент прибутку і прибутковості	Експрес-опитування	0,5
	Практичне заняття	Розв'язання практичних завдань 28-31, обговорення результатів цих завдань	Активна участь у занятті	0,5
		Поточна контрольна робота 2	Письмова контрольна робота	10
	<i>Самостійна робота</i>			
Підготовка до занять	Повторювання теоретичного матеріалу, повторювання методики розв'язання задач. Виконання індивідуального завдання 3.	Перевірка домашніх завдань	0	
Тема 8. Фінансовий менеджмент капіталу та фінансування розвитку компанії	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Тема 8. Фінансовий менеджмент капіталу та фінансування розвитку компанії	Експрес-опитування	1
	Практичне заняття	Розв'язання практичних завдань 32-33, обговорення результатів цих завдань	Активна участь у занятті	0,5
	Практичне заняття	Презентація доповідей студентів за результатами виконання Індивідуального завдання 4	Активна участь у занятті	0,5
	<i>Самостійна робота</i>			
Підготовка до занять	Повторювання теоретичного матеріалу, повторювання методик розв'язання задач. Підготовка до іспиту	Індивідуальне завдання 4	5	
<i>Аудиторна робота</i>				
ЕКЗАМЕН				40

Рекомендована література

Основна

1. Міжнародні фінанси [тескт] навч. посіб. 5-те вид. перероб. та доп. / за ред. Козака Ю. Г. – Київ – Катовіце.: Центр учбової літератури, 2014. – 348 с.
2. Международные финансы: учебник и практикум для бакалавриата и магистратуры / отв. ред. В. Д. Миловидов, В. П. Битков. – М. : Издательство Юрайт, 2017. – 422 с.
3. Фінанси: навч. посіб.: експрес курс / Волохова І. С., Шикіна Н. А., Волкова О. Г. та ін.; за заг. ред. Волохової І. С. – Харків: Видавництво «ПромАрт», 2018. – 262 с.
4. Фінанси : навч. посіб. [Електронний ресурс] / І. В. Журавльова, О. В. Гаврильченко, О. П. Полтініна та ін.; за заг. ред. д-ра екон. наук, професора І. В. Журавльової. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. – 330 с.
5. Шталь Т.В. Международные финансы: курс лекций / Т.В. Шталь, О.О. Тищенко. – Харьков, 2013. – 158 с.

Додаткова

6. Лебідь О. В. Міжнародні розрахунки і валютні операції : навч. посібн. / О. В. Лебідь. – Х. : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. – 204 с.
7. Мультимедійне інтерактивне електронне видання комбінованого користування «Гроші та кредит» / О. М. Колодізев, В. Ф. Тищенко, О. І. Омельченко. – Харків: Вид. ХНЕУ, 2014.
8. Kenneth R. Szulczyk Money, Banking, and International Finance. – 291 p.

Інформаційні ресурси в Інтернет

9. Закон України «Про банки і банківську діяльність» № 212-III від 07.12.2000 р., із змінами, внесеними 18.09.2012 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.
10. Закон України «Про інвестиційну діяльність» № 15661-XII від 18.09.1991 р. зі змінами від 15.04.2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>.
11. Офіційний сайт Національного банку України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.
12. Офіційний сайт Державного комітету статистики. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
13. Офіційний сайт Асоціації українських банків. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://aub.org.ua>.
14. Сайт персональних навчальних систем ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Дисципліна «Міжнародні фінанси та фінансовий менеджмент» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=6860>
15. 360 Degrees of Financial Literacy. – [Electronic sources]. – Access mode : <http://www.360financialliteracy.org>.
16. Business Dictionary – [Electronic sources]. – Access mode : <http://www.businessdictionary.com/definition>.
17. Data and Statistics about the U.S. – [Electronic sources]. – Access mode : <https://www.usa.gov/statistics>.
18. Digital economy and society statistics - households and individuals – [Electronic sources]. – Access mode : https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Digital_economy_and_society_statistics_-_households_and_individuals.
19. EU Statistics – [Electronic sources]. – Access mode : <https://ec.europa.eu/eurostat/home?>
20. Portal Site of Official Statistics of Japan. – [Electronic sources]. – Access mode : <https://www.stat.go.jp/english/>
21. Financial Literacy for Everyone: Practical Money Skills – [Electronic sources]. – Access mode : <http://www.practicalmoneyskills.com>.